

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จุดสำคัญของการพัฒนาการศึกษาให้บังเกิดความสำเร็จได้นั้นไม่ใช่ขึ้นอยู่กับการจัดหลักสูตร การจัดแผนการศึกษา การจัดระบบการศึกษาและการบริหารการศึกษาแต่เพียงเท่านั้น การพัฒนาการศึกษาจะให้ผลดีอย่างเต็มที่จะต้องคำนึงถึงระบบการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นองค์ประกอบของการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง หากการศึกษาไม่มีครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพแล้ว การที่จะพัฒนาการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามความต้องการของประเทศก็จะไม่สำเร็จลุล่วงสมความมุ่งหมายแต่ประการใด

การฝึกหัดครูเป็นบทบาทหนึ่งของระบบการศึกษาและอาจจะถือได้ว่าเป็นบทบาทที่สำคัญที่ทำให้ส่วนอื่น ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย (เจริญผล สุวรรณโชติ 2521 : 7) และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าการฝึกหัดครูเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดระบบการศึกษา เพราะถือว่าหากเรามีวิธีการและดำเนินการผลิตครูที่ดี มีคุณภาพให้พอเพียงกับความต้องการของประเทศแล้ว คุณภาพของการศึกษาของชาติย่อมบังเกิดผลดีติดตามไปด้วย แต่ถ้าสถาบันฝึกหัดครูผลิตครูไม่มีคุณภาพ และไม่เพียงพอับความต้องการแล้ว การศึกษาระดับต่าง ๆ ก็ไม่สามารถจะจัดให้ได้ผลดีเท่าที่ควร ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ติดตามมา (กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : 9)

การศึกษามีอิทธิพลต่อการบูรณาภาพทางการเมือง ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและความเป็นปึกแผ่นของสังคม จากอิทธิพลของการศึกษานี้ทำให้มีการทุ่มเทเงินจำนวนมากเพื่อจัดการศึกษาแก่เยาวชนของประเทศโดยเล็งเห็นว่าการลงทุนจัดการศึกษาเป็นการลงทุนทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง ฉะนั้นสิ่งที่คาดหวังจากการลงทุนก็คือ "ผลผลิตทางการศึกษา" ที่คุ้มค่า การจะได้ผลผลิตที่คุ้มค่านั้นจะต้องมีขบวนการผลิตที่ถูกต้องคือมีหลักสูตรที่ดี ครูดี คำราแบบเรียนอุปกรณ์ที่ดี การเรียน-การสอนการอบรมที่ดี การจัดกิจกรรมที่ดี การบริหารการ-

อำนาจการที่ตี (บุญถิ่น อัตถากร 2514 : 12)

ครู เป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพ ดังที่เจริญผล สุวรรณโชติ (2521 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า "ประเทศชาติใดมีครูที่ดีมีคุณธรรม มีสมรรถภาพในการเป็นครูสูง ย่อมทำให้การศึกษาทุกระดับมีคุณภาพสูงยิ่งยั้ง และนั่นก็คือ การพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้านจะเจริญอย่างแน่นอน" และ ภิญญู สาร (2520 : 39) กล่าวไว้ว่า "ครูเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาชาติ"

ดังนั้นจึง เป็นหน้าที่ของสถาบันผลิตครูแต่ละแห่งจะต้องปฏิบัติงานด้านผลิตครูและ จัดทำสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้พร้อมเพื่จะได้ผลผลิตที่ออกมามีสมรรถนะสูงสุด ในปัจจุบัน การผลิตครูส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ การควบคุมของสภากาการฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครูมีวิทยาลัยในสังกัดจำนวน 36 แห่ง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่ากรมการฝึกหัดครูเป็นแหล่งผลิตครูที่ใหญ่กว่าหน่วยงานอื่น ๆ การฝึกหัดครูจึง มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

การฝึกหัดครูเป็นการศึกษาที่อยู่ในระดับอุดมศึกษา แต่การจัดการฝึกหัดครูก็ยังมี ข้อบกพร่อง และมีปัญหาอยู่หลายประการ ทั้งที่การศึกษามีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติ ซึ่งเห็นได้จากการประ เมิณวัดอุปประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และวงเงินส่วนรวมของการ ฝึกหัดครูในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 4 (2520 - 2524) ซึ่งสรุปปัญหาได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูยังมีศรัทธา อุทมการณ์ และ เจตณคติอยู่ในระดับต่ำ ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นครูของครู
2. ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานผลิตครูต่าง ๆ และหน่วยงานผลิต ครูกับหน่วยงานใช้ครูยังไม่ดี เท่าที่ควร แผนงานการผลิตครูขาดความชัดเจนทำให้การผลิต ครูในสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
3. ปัญหาเกี่ยวกับระบบการ เรียบการสอนและหลักสูตรยัง เน้นภาคทฤษฎีมากกว่า ภาคปฏิบัติ เป็นผลให้ผู้จบการศึกษาไม่สามารถปฏิบัติการสอนได้ดี เท่าที่ควร
4. ปัญหาคุณภาพของผู้จบการศึกษาจากสถาบันฝึกหัดครูยังอยู่ในระดับต่ำ โดย เฉพาะพื้นความรู้ในวิชาที่ใช้สอน และสมรรถภาพการสอนอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ยังมี ศรัทธา อุทมการณ์ และ เจตณคติต่ออาชีพครูอยู่ในระดับต่ำ

5. ปัญหาสถานภาพของครูและวิชาชีพครูขาดวิธีการที่เหมาะสมในการสรรหาครูที่ดี และครูดีไม่ได้รับการยกย่องเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2525 : 108-109)

ในการที่จะปรับปรุงการผลิตครูในสถาบันการผลิตครูให้มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องปรับปรุงบทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยครูให้มีคุณภาพด้วย หน้าที่หลักของวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติการฝึกหัดครู ปี พ.ศ. 2518 กำหนดไว้ 5 ประการคือ

1. ผลิตครู
2. อบรมครูประจำการ
3. ค้นคว้าวิจัยทางการศึกษาโดยเฉพาะทางการศึกษาฝึกหัดครู
4. ให้บริการชุมชน ด้านวิชาการ และ
5. ทำนุบำรุงวัฒนธรรมโดยเฉพาะวัฒนธรรมท้องถิ่น (กรมการฝึกหัดครู

หน่วยศึกษานิเทศก์, 2525 : 129) และตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5 มีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตและปรับปรุงครูให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรมเหมาะสมกับความจำเป็นในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2525 : 110) ดังนั้นผู้บริหารการฝึกหัดครูย่อมถือเสมอว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องระลึกว่าผลผลิตของการฝึกหัดครูก็คือ การที่จะผลิตครูออกไปเพื่อให้ครูได้รู้ว่าจะสอนอย่างไร สอนอะไร และสอนให้กับใคร เพื่อให้ได้ผลดีที่สุด มากที่สุด และผู้เรียนสามารถจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างที่สุด ผลการผลิตครูก็คือผลผลิตพลเมืองที่มีคุณภาพในการที่จะดำเนินงานให้ประเทศชาติประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ (เจริญผล สุวรรณโชติ 2524 : 51)

การผลิตครูพลศึกษานับเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญของวิทยาลัยครู ในปัจจุบันได้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทั้งที่เป็นวิชาเอก วิชาโท และเป็นวิชาพื้นฐานในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) และในระดับปริญญาตรี ในแต่ละวิทยาลัยต้องดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ครูพลศึกษาที่สมบูรณ์ เพราะครูพลศึกษามีความสำคัญมากต่อการพลศึกษา ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2529 : 31) กล่าวไว้ว่า

ครูพลศึกษานับว่าเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพพลศึกษา การที่วิชาชีพพลศึกษาจะเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถ

ของครูพลศึกษา ถ้าครูพลศึกษาสามารถจัดโปรแกรมพลศึกษาให้นักเรียนได้ขับประโยชน์จากการพลศึกษาได้มากวิชาพลศึกษาก็จะเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญ ครู ผู้บริหาร ตลอดจนนักเรียน ผู้ปกครองก็จะเห็นความสำคัญในวิชาพลศึกษา และต้องการสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาต่อไป แต่ถ้าครูพลศึกษาจัดโปรแกรมตรงข้ามกับที่กล่าวนี้ แม้วิชาพลศึกษาจะเป็นวิชาหนึ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรก็ตาม ทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ก็คงไม่สนับสนุนให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนเท่าที่ควร เมื่อเป็นเช่นนี้นับว่าครูพลศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อวิชาพลศึกษา

ฉะนั้นจึง เป็นหน้าที่ของวิทยาลัยครูที่จะผลิตครูพลศึกษาให้มีสมรรถนะสูงสุด สามารถจัดดำเนินการด้านพลศึกษาให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด วิทยาลัยครูจึงต้องมีกระบวนการเรียนการสอนที่จะผลิตอย่างเหมาะสม คือ มีจุดมุ่งหมายในการผลิตอย่างชัดเจน การจัดสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะทำให้กระบวนการเรียนการสอน บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรพลศึกษา ซึ่งสภาการศึกษาศึกษา (๒๕๒๕ ก. ๑. ๒๕๒๕ ก. ๑. ๒๕๒๕) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ให้เป็นผู้มีทักษะความสามารถในกิจกรรมพลศึกษา สามารถนำไปถ่ายทอดและ บริการสังคมได้
2. ให้มีศรัทธาต่ออาชีพ ยึดมั่นในจรรยาบรรณของครูพลศึกษา
3. ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา
4. ให้สามารถนำความรู้ ความสามารถในวิชาการต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
5. ให้มีความรับผิดชอบ มีรสนิยมและบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามแบบฉบับวัฒนธรรมไทย
6. ให้มีความสามารถที่จะนำความรู้ทางพลศึกษาไปสอนในโรงเรียนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะ เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู ผู้วิจัยมีความ เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยครูอาจมีปัญหาหลายด้าน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร อาจารย์พลศึกษา นักศึกษา หลักสูตร อุปกรณ์ สถานที่ ดังนั้นการศึกษาให้ ใจสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เกิดขึ้น จะนำมาเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาได้ตรงจุดและจะทำให้การจัดโปรแกรมพลศึกษาในวิทยาลัยครูได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาปัญหา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์และ นักศึกษา วิชาเอกพลศึกษา ในวิทยาลัยครู เพื่อเป็นแนวในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาวិชาเอกพลศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พลศึกษากับนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกพลศึกษา ของวิทยาลัยครูในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการสอน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ด้านการเรียนของนักศึกษา
3. ด้านการสอนของอาจารย์
4. ด้านอุปกรณ์การสอน สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก
5. ด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรพลศึกษา
6. ด้านการใช้แหล่งค้นคว้า
7. ด้านการประเมินผลการเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของอาจารย์พลศึกษา และ นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา ของวิทยาลัยครู เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้และตรงกับความเป็นจริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกพลศึกษาในวิทยาลัยครู
2. การวิจัยนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อกรมการฝึกหัดครู สถาบันผลิตครูพลศึกษาและ

ภาควิชาพลศึกษาในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาพลศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด

๓. การวิจัยนี้จะ เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะทำการศึกษาค้นคว้า หรือวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

ความจำกัดหรือความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

๑. เนื่องจากระดับความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษา หรือของอาจารย์พลศึกษามีความแตกต่างกัน ข้อมูลที่ได้อาจจะไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

๒. การให้ข้อมูลที่เข้าข้างตัวเองในปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน หมายถึง เหตุการณ์หรือสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากหรือ เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษาและสันตนาการ ที่ทำการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู

นักศึกษาระดับเอกพลศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกพลศึกษาทั้งระดับ ป.กศ. สูง และระดับปริญญาตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย